

ПРОФИЛИРАНА ИМНАЗИЯ С ПРЕПОДАВАНЕ НА ЧУЖДИ ЕЗИЦИ

“ПЕТЪР БОГДАН”

3400 Монтана ул.“Юлиус Ирасек” № 9 тел.:(096) 306 235; 307 108; 306 808

[e-mail:info-1201002@edu.mon.bg](mailto:info-1201002@edu.mon.bg) [web: www.gpchemont.com](http://www.gpchemont.com)

BILYANA
NIKOLAEVA
DERLIPANSKA-
PETROVA

Digitally signed by
BILYANA NIKOLAEVA
DERLIPANSKA-PETROVA
Date: 2026.10.12
17:16:52 +03'00'

УТВЪРДИЛ :.....

РД-15-49/06.10.2026 г.

Б.ДЕРЛИПАНСКА - ПЕТРОВА

ДИРЕКТОР ПГПЧЕ „ПЕТЪР БОГДАН“

МЕХАНИЗЪМ ЗА ПРОТИВОДЕЙСТВИЕ НА ТОРМОЗА И НАСИЛИЕТО В ПГПЧЕ „ПЕТЪР БОГДАН“ – ГР. МОНТАНА

УЧЕБНА 2026-2027 ГОДИНА

Настоящият документ урежда общите правила, превантивните дейности, процедурите за реакция, координацията, документирането и последващата подкрепа при случаи на тормоз и насилие. Прилага се от всички служители, ученици, родители и външни лица на територията на ПГПЧЕ „Петър Богдан“ – гр. Монтана и при дейности, организирани от училището.

Документът е приет на Заседание №2 на Педагогическия съвет от 6-ти октомври 2026г.

Съдържание

- 1.Общи положения и нормативна основа
 2. Единни училищни правила
 3. Превантивни мерки
 4. Процедури за намеса
 5. Алгоритъм за прилагане
 6. План за работа
 7. Програма за превенция
 8. Координационен съвет
 9. Действия на ПГПЧЕ при конкретни случаи
 10. Протокол за регистриране и работа по случай
- Приложения: сигнал, оценка, план за подкрепа, отчет**

Документът се преразглежда ежегодно в началото на учебната година и при промяна на нормативната уредба, установени рискове или анализ на постъпили случаи.

1. Общи положения и нормативна основа

Целта е ПГПЧЕ „Петър Богдан“ – гр. Монтана да осигури предвидима, сигурна и подкрепяща среда, в която всяко дете и ученик може да учи без страх, унижение или изолация. Реакцията е навременна, съразмерна, съобразена с най-добрия интерес на ученика и не допуска обвиняване на пострадалия.

1.1.Нормативна основа

- Закон за предучилищното и училищното образование;
- Наредба за приобщаващото образование и приложимите подзаконови актове.
- Закон за закрила на детето и Правилник за прилагането му;
- Закон за защита от дискриминация;
- Закон за защита на личните данни и Регламент (ЕС) 2016/679; приложимите разпоредби на Наказателния кодекс.
- Механизъм за противодействие на тормоза и насилието в институциите в системата на предучилищното и училищното образование, утвърден със заповед № РД09-5906/28.12.2017 г. на министъра на образованието и науката, и алгоритъмът за прилагането му.
- Правилник за дейността на ПГПЧЕ, Етичен кодекс на училищната общност и планът за подкрепа за личностно развитие.

1.2. Работни понятия

Тормоз - Нежелано агресивно поведение между връстници, което се повтаря или има риск да се повтори и при което има не равновесие на силите. Може да е физическо, вербално, социално, психическо, сексуално или Кибер тормоз.

Насилие - Действие или бездействие, с което се причинява или създава риск от физическа, психическа, сексуална, емоционална или друга вреда.

Конфликт - Еднократно или ситуативно несъгласие между страни със сравнително равни позиции. Не се третира автоматично като тормоз, но се управлява своевременно.

Кибер тормоз - Тормоз чрез социални мрежи, чатове, игри, снимки, видеа, профили или други цифрови средства, включително извън училище, когато засяга училищната среда.

При оценката се разглеждат честота, продължителност, не равновесие на силите, вреда, уязвимост на ученика, наличие на заплахы, свидетели, онлайн разпространение и предишни сигнали.

2. Единни училищни правила

Правилата са задължителни за всички членове на училищната общност. Те се представят в началото на учебната година, обсъждат се в часа на класа и се публикуват на достъпно място и на интернет страницата на училището.

1. Всеки има право на уважение, лична неприкосновеност и защита. Не се допуска физическо, словесно, психическо, сексуално, социално или онлайн унижение.

2. Всеки служител, който стане свидетел или получи информация за риск, прекратява опасното поведение, осигурява безопасност и уведомява класния ръководител и директора или определено от него лице.
3. Учениците не отговарят с насилие. Те търсят помощ от учител, класен ръководител, педагогически съветник, директор или чрез канал за сигнализиране.
4. Сигнали могат да се подават устно, писмено, електронно или анонимно.
Анонимният сигнал се проверява според наличната конкретика; при непосредствен риск се действа незабавно.
5. Не се допуска разпит пред клас, публично назоваване, заснемане, разпространяване на данни или принуждаване към помиряване. Не се провежда съвместна среща между пострадал и предполагаем извършител преди оценка на риска.
6. Информацията се споделя само с лицата, които имат служебна необходимост да действат. Данните се съхраняват в защитено досие по случай.
7. Родителите съдействат на училището, не публикуват данни и материали за случая и не търсят саморазправа с ученици или родители.
8. При нарушение се прилагат мерки за подкрепа и, когато са налице законовите предпоставки, санкции по ЗПУО и Правилника за дейността на училището при спазване на предвидената процедура. Мерките се съобразяват с възрастта, тежестта, предходните прояви и нуждата от подкрепа.

3. Превантивни мерки

Превенцията е ежедневна отговорност и включва работа с класовете, персонала, родителите и училищната среда. Мерките са насочени към разпознаване на риска, развитие на социално емоционални умения, ясни граници и бърз достъп до помощ.

Направление	Действия	Отговорници	Периодичност
Училищен климат	Годишна анонимна анкета; анализ на рискови места и часове; видими канали за помощ.	Координационен съвет; Педагогически съветник; УС	Септември и май
Работа с класа	Тематични часове за уважение, емпатия, дигитална безопасност, свидетели и търсене на помощ; правила на класа.	Класни ръководители	Не по малко от 4 дейности през учебната година
Подкрепа на ученици	Индивидуални консултации, групи за социални	Педагогически съветник, УУС	При необходимост

	умения, менторство, посредничество.		
Родители	Срещи и информационни материали за признаци, реакция, Кибер тормоз и каналы за сигнал.	Класни ръководители; ръководство	Най малко 2 пъти годишно
Среда	Наблюдение в междучасията; дежурства; контрол на рискови зони; правила за дигитални устройства.	Директор; дежурни учители	Постоянно

4. Процедури за намеса

4.1. Незабавни действия на първия служител, станал свидетел на насилие

- Прекратява поведението спокойно и категорично; разделя участниците и извежда от мястото всички, които са в риск.
- Оказва първа помощ и при нужда търси медицинско лице и спешна помощ на 112.
- Не разпитва подробно на място, не търси вина и не допуска тълпа от наблюдатели. Запазва цифрови доказателства само ако това може да се направи без разпространяване.
- Уведомява незабавно директора или заместник директор, класния ръководител и педагогическия съветник.
- Протоколира случая: дата, час, място, участници, наблюдавани факти и предприети спешни мерки.

4.2. Оценка на случая и нива на реакция

Ниво	Характеристика	Реакция
Първо ниво – нарушаване на правилата	Първа проява на насилие или нарушаване на правилата, без сериозни	Учителят или класният ръководител прекратява проявата, разговаря с участниците, уведомява родителите и проследява

	последници; не се определя автоматично като тормоз.	мерките. Случаят не се вписва в дневника със случаи; при повторяемост се прави нова оценка.
Второ ниво – повтаряне на нарушенията или насилие с по-сериозни последици	Повторяемост, унижение, групово изолиране, заплаха, онлайн разпространение, уязвимост или осезаема психична вреда	Координационният съвет организира оценка и подкрепа, уведомяване на родителите и проследяване. Случаят се вписва в дневника със случаи; при данни за нужда от закрила се сигнализира незабавно по чл. 7 ЗЗДет.
Трето ниво – системна злоупотреба или ситуация с опасност за живота и здравето	Тежко физическо/сексуално насилие, оръжие, сериозна заплаха, самонараняване, престъпление, риск за живота или здравето	Незабавна защита и медицинска помощ; незабавно сигнализиране до компетентните органи при дете, нуждаещо се от закрила; междуинституционално взаимодействие.

Нивото е работна оценка, а не етикет за ученик. При нова информация случаят се преоценява и действията се разширяват без забавяне.

4.2. Работа с пострадалия, извършителя и свидетелите

- **Пострадал ученик** – осигуряване на безопасност; изслушване без внушения; определен възрастен за контакт; информиране на родител; план за подкрепа; защита от ответни действия; проследяване.
- **Ученик с агресивно поведение** - ясна граница и отговорност; изясняване на фактите; индивидуална подкрепа; работа за умения; родителско партньорство; възпитателна/дисциплинарна реакция при основание.
- **Свидетели и клас** - прекратяване на подкрепата за тормоза; обучение за безопасно търсене на помощ; възстановяване на нормите в класа без разкриване на лични данни.

5. Алгоритъм за прилагане на механизма

Алгоритъмът се прилага при всеки сигнал, наблюдение или съмнение за тормоз или насилие. При непосредствен риск стъпките за защита и уведомяване са с приоритет пред документалното оформяне.

Стъпка	Действие	Срок и отговорник	Документ
1. Сигнал	Приемане на устен, писмен, електронен или анонимен сигнал; без обещания за абсолютна тайна	Незабавно; всеки служител	Форма за сигнал
2.Безопасност	Спиране на риска, разделяне, медицинска помощ и информиране на директора.	Веднага; първи служител	Кратък протокол
3. Първоначална оценка	Събиране на минимално необходимите факти; определяне на ниво риск и нужда от външни органи.	До края на учебния ден; директор/КС	Протокол по случай
4. Решение за действия	Определяне на водещ по случая, мерки, срещи, уведомяване на родители и подкрепа	До 2 работни дни; Координационен съвет	План за действие
5. Изпълнение	Работа с участниците и класа; възпитателни/дисциплинарни мерки при основание; координация с институции.	Съгласно плана; определени лица	Досие по случая; дневник със случаи за второ и трето ниво. В електронния дневник се отразяват само данни, предвидени за съответната процедура.
6. Проследяване	Проверка за повторяемост, безопасност и ефект от мерките.	След 7, 30 и 90 дни; водещ по случая	Лист за проследяване
7. Закриване и анализ	Закриване при отпаднал риск; Анализ на случая.	След оценка; КС	Решение/протокол

6. План за работа за учебната 2026 /2027 година

№	Дейност	Срок	Отговорник
1.	Актуализиране и утвърждаване на механизма; определяне на състава на Координационния съвет.	м. септември	Директор
2.	Инструктаж на персонала и представяне на правилата пред учениците.	м. септември-октомври	КС; класни ръководители
3.	Определяне на рисковите места и организация на дежурствата.	м. септември; преглед м. януари	ЗДУД; КС
4.	Анонимна диагностика на училищния климат и анализ.	м. октомври; м. май	Педагогически съветник, КС
5.	Класови занятия по програма за превенция.	През учебната годината	Класни ръководители
6.	Работа с родители и информационна кампания за Кибер тормоза.	м. ноември; м. март	КС; УС
7.	Междинен анализ на сигнали и мерки.	м. януари	КС
8.	Годишен отчет и актуализация на плана.	м. юни	Председател на КС

7. Програма за превенция и позитивен училищен климат

Програмата се реализира основно в часа на класа, със съдействието на педагогическия съветник и чрез ученически инициативи. Класният ръководител адаптира активностите към възрастта и потребностите на класа.

Модул	Тема и очакван резултат	Форма
1. Общност	Правила на класа, уважение, включване и роли при конфликт. Учениците формулират общи граници.	Дискусия и договор на класа

2. Разпознаване	Разлика между конфликт, тормоз и Кибер тормоз. Учениците разпознават предупредителни признаци.	Казуси
3. Емоции и граници	Емпатия, саморегулация, асертивност и безопасно отказване	Упражнения по двойки
4. Свидетели	Как да помогнем безопасно: не подкрепяме, пазим доказателства, търсим възрастни.	Ролеви ситуации
5. Онлайн среда	Настройки за поверителност, докладване, скрийншот като доказателство, без споделяне на вредно съдържание.	Практическа работилница
6. Възстановяване	Отговорност, поправяне на вредата и връщане към сигурна общност.	Модерирана среща при подходящи случаи

8. Координационен съвет

Координационният съвет е постоянен работен орган на ПППЧЕ „Петър Богдан“- гр. Монтана, определен със заповед на директора. Съветът не замества компетентните органи, а осигурява единна училищна реакция, координация и анализ.

Функция	Лице за определяне	Основни отговорности
Председател:	Бистра Първанова-педагогически съветник	Свиква заседанията, координира работата на съвета, определя водещ по случая и докладва на директора. Организира оценката на ситуацията и изготвянето на годишния план.

Член:	Диана Иванова- старши учител	Поддържа връзка с класните ръководители и родителите и проследява изпълнението на възложените мерки.
Член:	Ивелина Иванова - учител	Поддържа връзка с класните ръководители и родителите и проследява изпълнението на възложените мерки.
Член:	Пламена Велкова- представител на ОЗД към Дирекция социално подпомагане	Експертно участие при конкретен случай.
Член:	Рая Атанасова- председател на УУС	Представя предложения и обратна връзка от учениците относно училищната среда; участва в планирането и провеждането на ученически инициативи за превенция на тормоза; съдейства информацията за начините за търсене на помощ да достига до учениците; насърчава съучениците си да сигнализират на възрастен при насилие или тормоз.
Член:	Татяна Тодорова- родител	Участва в планирането и провеждането на превантивни дейности; представя предложения и обратна връзка от родителската общност; съдейства за информиране на родителите за училищните правила и начините за подаване на сигнал; предлага мерки за подобряване на

		взаимодействието между училището и семействата.
--	--	---

Представителите на учениците и родителите участват в **общата превантивна работа**, без да получават достъп до досиетата и личните данни по конкретни случаи.

Те не участват в обсъждането на лични данни и индивидуални случаи, освен когато това е необходимо и допустимо съгласно приложимите правила за защита на детето и личните данни.

8.1. Режим на работа

- Координационният съвет заседава планово най-малко три пъти годишно и извънредно при случаи от второ и трето ниво. При непосредствен риск действията за закрила не чакат заседание.
- Води протокол от заседанията и защитено досие по всеки случай. Обсъждат се само данни, необходими за решението.
- Председателят определя водещ по случая. Водещият поддържа контакт с участниците и отчита изпълнението на плана.

9. Действия на ПГПЧЕ „Петър Богдан“- гр. Монтана при конкретни случаи

Ситуация	Действия
Физическа агресия	Разделяне и обезопасяване; медицинска оценка; уведомяване на директора и родители; документална рамка; оценка за външно уведомяване.
Вербален или социален тормоз	Прекратяване; отделни разговори; анализ на повторемостта и груповата динамика; работа с класа; проследяване.
Кибер тормоз	Не се препраща/коментира съдържанието; запазват се данни за профил, дата и публикация; информират се родители; докладване в платформата; оценка на риска в училище.
Сексуализирано поведение или посегателство	Незабавна защита и дискретност, без повтарящи се разпити на детето; незабавен сигнал до компетентния орган по чл. 7 ЗЗД и при спешност – 112; уведомяване на директора.
Реч на омразата или дискриминация	Прекратяване и ясно назоваване на неприемливото поведение; оценка на риска; подкрепа за засегнатия; образователна работа с класа.
Съмнение за самонараняване или суициден риск	Ученикът не се оставя сам; незабавно се уведомяват директорът и родителят или законният представител, освен

	ако това би увеличило риска за детето. При непосредствен риск се търси помощ на 112 и се сигнализира по чл. 7 ЗЗД
--	---

Когато на служител стане известно, че дете се нуждае от закрила, той незабавно уведомява дирекция „Социално подпомагане“, Държавната агенция за закрила на детето или МВР съгласно чл. 7 от Закона за закрила на детето и информира директора. Уведомяването на директора не замества задължението за сигнализиране. При непосредствена опасност за живота и здравето се звъни на 112. Директорът организира последващото взаимодействие с компетентните органи.